

2.10.2024

PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

komission varapuheenjohtajan / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan julkilausuman johdosta

työjärjestyksen 136 artiklan 2 kohdan mukaisesti

Moldovan häiriönsietokyvyn vahvistamisesta Venäjän sekaantumisen torjumiseksi ennen pian järjestettäviä presidentinvaaleja ja perustuslakikansanäänestystä EU:hun yhdyntymisestä (2024/2821(RSP))

Yannis Maniatis, Nacho Sánchez Amor, Sven Mikser, Thijs Reuten, Dan Nica, Victor Negrescu, Gheorghe Cărciu, Mihai Tudose, Adrian-Dragoş Benea, Gabriela Firea, Maria Grapini, Claudiu Manda, Vasile Dîncu, Ştefan Muşoiu
S&D-ryhmän puolesta

Euroopan parlamentin päätöslauselma Moldovan häiriönsietokyvyn vahvistamisesta Venäjän sekaantumisen torjumiseksi ennen pian järjestettäviä presidentinvaaleja ja perustuslakikansanäänestystä EU:hun yhdentymisestä (2024/2821(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Moldovan tasavallasta,
 - ottaa huomioon 27. kesäkuuta 2024 annetut Eurooppa-neuvoston päätelmät,
 - ottaa huomioon Euroopan unionin, Euroopan atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Moldovan tasavallan välisen assosiaatiosopimuksen,¹
 - ottaa huomioon komission lausunnon Moldovan tasavallan esittämästä Euroopan unionin jäsenhakemuksesta (COM(2022)0406),
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 136 artiklan 2 kohdan,
- A. toteaa, että Moldova on EU:lle läheinen ja arvostettu kumppani; huomauttaa, että sen EU-jäsenyyshakemus ja Eurooppa-neuvoston päätös myöntää Moldovan tasavallalle ehdokasmaan asema edellyttäen, että se toteuttaa yhdeksän toimea, osoittavat vahvaa yhteistä pyrkimystä nopeaan EU:hun yhdentymiseen; toteaa, että vuodesta 2016 voimassa olleessa assosiaatiosopimuksessa, johon kuuluu pitkälle menevä ja laaja-alainen vapaakauppa-alue, EU ja Moldova sitoutuivat edistämään poliittista assosiaatiota ja saavuttamaan taloudellisen yhdentymisen;
- B. toteaa, että Moldovan tasavallan hallitus on aloittanut poikkeuksellisen kunnianhimoisen poliittisen, oikeudellisen ja institutionaalisen uudistusprosessin ja toiminut päämäärätietoisesti toteuttaakseen komission lausunnossa mainitut yhdeksän toimea ja täyttääkseen liittymisneuvottelujen aloittamiselle asetetut edellytykset; toteaa, että Eurooppa-neuvosto teki myönteisen päätöksen neuvottelujen aloittamisesta 14. joulukuuta 2023; katsoo, että nykyisten sopimusten tehostettu täytäntöönpano on osoitus Moldovan hallituksen sitoutumisesta tiiviimpään yhteistyöhön EU:n kanssa ja EU:hun yhdentymiseen; toteaa, että selvä enemmistö moldovalaisista kannattaa EU-jäsenyyttä;
- C. toteaa, että Eurooppa-neuvoston joulukuussa 2023 tekemä päätös aloittaa liittymisneuvottelut Moldovan kanssa ja Moldovan liittymistä Euroopan unioniin käsittelevän ensimmäisen hallitustenvälisen konferenssin koollekutsuminen kesäkuussa 2024 ovat historiallisia virstanpylväitä maan suhteissa EU:hun ja viestivät vahvasti, että Moldovan ja sen kansalaisten tulevaisuus on EU:ssa;
- D. huomauttaa, että EU:n jäseneksi pääseminen on edelleen ansioihin perustuva prosessi, jonka edellytyksenä on vahvistettujen kriteerien ja ehtojen täyttäminen;

¹ EUVL L 260, 30.8.2014, s. 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_international/2014/492/oj.

- E. huomauttaa, että Moldovan tasavallan demokratia on osoittanut kykynsä torjua Venäjän disinformaatiota ja propagandaa, vaikka Venäjä ja sen tukemat toimijat ovat tiivistäneet vakautta horjuttavaa toimintaansa;
- F. toteaa, että Venäjän federaation Ukrainaa vastaan ilman provokaatiota käynnistämä perusteeton ja laiton hyökkäyssota vaikuttaa syvällisesti alueen turvallisuuteen ja vakauteen ja vaarantaa Moldovan tasavallan makrotaloudellisen tilanteen ja rahoitusvakauden sekä sen demokratiakehityksen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden ja lisää entisestään köyhyyttä, inflaatiota ja maastamuuttoa ja pahentaa niitä; katsoo, että Venäjän federaatio yhteistyössä Moldovan sisällä toimivien, Venäjän tukemien tahojen kanssa edistää ja hyödyntää tästä johtuvaa laajaa taloudellista, geopoliittista ja turvallisuustilanteen epävarmuutta horjuttaakseen hallituksen EU-myönteisen politiikan oikeutusta ja lisätäkseen sen vastustusta;
- G. huomauttaa, että aktiivisiin toimiin kuuluvat kansalaisjärjestöiksi ja ns. kulttuurikeskuksiksi naamioitujen peitejärjestöjen perustaminen ja niiden toiminnan edistäminen sekä disinformaation levittäminen verkossa ja verkon ulkopuolella, minkä tarkoituksena on luoda vahvoja Venäjä-mielisiä poliittisia ja yhteiskunnallisia kannattajapiirejä ja saada Moldovan tasavalta jälleen riippuvaiseksi venäläisistä hiilivedyistä, ja sellaisten toimien toteuttaminen, jotka saattavat johtaa tilanteen kärjistymiseen aseelliseksi yhteydenotoiksi Moldovan tasavallan miehitettyllä Transnistrian alueella;
- H. toteaa, että Venäjä-mielisten oligarkkien Ilan Șorin ja Vladimir Plahotniucin, jotka ovat tällä hetkellä maanpaossa rahanpesu- ja kavallussyytteiden ja niihin liittyvien tuomioiden vuoksi, epäillään tekevän yhteistyötä Venäjän federaation kanssa Moldovan tasavallan hallituksen aseman heikentämiseksi; toteaa, että Ilan Șorin liittolaiset ovat tietojen mukaan värvänneet aktiivisesti ihmisiä osallistumaan mielenosoituksiinsa elokuusta 2022 lähtien, järjestäneet kuljetuksia ja maksaneet osallistumisesta taloudellisia korvauksia;
- I. korostaa, että Venäjän pitkään ja monen kanavan kautta jatkuneet disinformaation, propagandan ja poliittisen manipulaation kampanjat Moldovan tasavallassa ovat kiihtyneet Venäjän aloitettua täysimittaisen hyökkäyksen Ukrainassa 24. helmikuuta 2022; toteaa, että Moldovan päivitetty kansallinen turvallisuusstrategia mainitsee Venäjän olevan vastuussa disinformaatiokampanjoista ja muista hybridihyökkäyksistä;
- J. toteaa, että neuvosto on vuodesta 2021 alkaen hyväksynyt 137 miljoonan euron arvosta avustustoimia Moldovan tasavallan asevoimille Euroopan rauhanrahastosta;
- K. toteaa, että EU on käynnistänyt Moldovassa suoraa täytäntöönpanoa sisältämättömän yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan (YTPP) siviilioperaation (Moldovassa toteutettava Euroopan unionin kumppanuusoperaatio, EUPM Moldova), jonka tavoite on parantaa turvallisuusalan häiriönsietokykyä kriisinhallinnan ja hybridiuhkien alalla, mukaan lukien kyberturvallisuus sekä ulkomaisen tiedonmanipuloinnin ja häirinnän torjunta; toteaa, että vahvistamalla näitä keskeisiä toimia EU:n lisäavun kautta voidaan saavuttaa huomattavia tuloksia;
1. ilmaisee täyden ja vankkumattoman tukensa Moldovan tasavallan itsenäisyydelle, suvereniteetille ja alueelliselle koskemattomuudelle; tuomitsee jyrkästi Venäjän

federaation, Venäjä-mielisten oligarkkien ja Venäjän tukemien paikallisten toimijoiden jatkuvat ja koordinoituvat yritykset horjuttaa Moldovan tasavallan vakautta, kylvää eripuraa Moldovan yhteiskunnassa ja horjuttaa maan Eurooppa-myönteistä suuntaa käyttämällä hybridihyökkäyksiä, energiansaannin välineellistämistä, disinformaatiota, pommihaukkuja ja mielenosoitusten järjestämistä sekä väkivaltaa ja sen uhkaa;

2. korostaa, että Venäjän sekaantumisella Moldovan yhteiskuntaan on vakavia seurauksia, sillä se kiihdyttää yhteiskunnallista polarisaatiota, heikentää luottamusta demokraattisiin instituutioihin ja kiristää sosiaalisia jännitteitä; ilmaisee myös näkemyksensä, että EU:n on osoitettava solidaarisuutta Moldovan kansalle ja autettava ja tuettava maata konkreettisilla tavoin ja mahdollisimman määrätietoisesti sen pyrkimyksissä selviytyä Venäjän Ukrainassa aloittaman hyökkäyssodan seurauksista sekä Venäjän ja Venäjä-mielisten toimijoiden pyrkimyksistä horjuttaa maan vakautta;
3. kehottaa neuvostoa hyväksymään kohdennetut rajoittavat toimenpiteet hybridihyökkäyksiä Moldovan tasavaltaa vastaan tekeviä yksilöitä ja yhteisöjä kohtaan;
4. panee tyytyväisenä merkille EUPM Moldovan, yhteisen YTPP-siviilioperaation käynnistämisen ja toteuttamisen, sillä sen puitteissa Moldovan hallitukselle tarjotaan kohdennettua tukea kyber- ja hybridihyökkäysten ja disinformaation torjuntaan; kiinnittää huomiota EUPM Moldovan yhteistyössä Moldovan hallituksen kanssa toteuttamiin lukuisiin kumppani- ja yhteistyöhankkeisiin, joihin kuuluvat esimerkiksi tuki kansallisen turvallisuusstrategian kehittämiseksi, strategisen viestinnän ja disinformaation torjunnan keskuksen ja kyberturvallisuusviraston perustaminen ja toimintavalmiuteen saattaminen sekä kohdennettu tuki eri ministeriöille ja hallintorakenteille; pyytää neuvostoa, komissiota ja Euroopan ulkosuhdehallintoa (EUH) osoittamaan lisäresursseja, niiden joukossa henkilö- ja taloudellisia resursseja, kalustoa ja siviiliasiantuntijoita operaation toimeksiannon toteuttamiseen myös toukokuun 2025 jälkeen;
5. pyytää neuvostoa, komissiota ja EUH:ta arvioimaan perusteellisesti ja kiireellisesti nykyisten tukitoimenpiteiden huomattavaa laajentamista huomioiden Moldovan tasavallassa lisääntyneet turvallisuusriskit ja tarve lujittaa Moldovan valtion instituutioiden, asevoimien ja yhteiskunnan kykyä sietää ulkopuolelta tulevia horjuttamis- ja provosoimispyrkimyksiä; pyytää tähän liittyen Moldovan osallistamista enenevässä määrin tuleviin lainsäädäntöaloitteisiin ja ohjelmiin, jotka liittyvät Euroopan turvallisuuteen ja puolustukseen;
6. vaatii neuvostoa, komissiota ja EUH:ta vahvistamaan yhteistyötään Moldovan tasavallan kanssa myös jatkossa maan hybridihyökkäysten sietokyvyn vahvistamiseksi hyödyntäen kohdennettuja toimenpiteitä, muun muassa edistämällä riippumattoman mediasisällön levittämistä maan pääasiassa venäjänkielisillä alueilla, tukemalla toimittajien ja kansalaisyhteiskunnan järjestöjen työtä disinformaation torjumiseksi sekä järjestämällä julkisia kampanjoita, joilla pyritään parantamaan kansalaisten media- ja informaatiolukutaitoa, ja hyödyntämään näissä Moldovan hallituksen nykyisiä toimia; vaatii lisäksi, että Moldovan hallitukselle tarjotaan lisäresursseja ja teknistä osaamista auttamaan sen strategisessa viestinnässä, sisäisessä koordinaatiossa ja valmiuksien kehittämisessä, jotta se voi toimia hybridihyökkäyksiä vastaan ja havaita ja paljastaa disinformaation nopeasti; kiittää Moldovan kansalaisyhteiskunnan pyrkimyksiä tukea

Moldovan hallituksen toimia disinformaation torjumisessa, edistää demokraattisia arvoja ja parantaa Moldovan yhteiskunnan kykyä selviytyä hybridihyökkäyksistä;

7. tukee toukokuussa 2024 allekirjoitettua EU:n ja Moldovan turvallisuus- ja puolustuskumppanuutta, joka edistää vahvaa ja kohdennettua kumppanuutta yhteisiin turvallisuushaasteisiin vastaamisessa ja Moldovan selviytymiskyvyn vahvistamisessa; kannattaa sitä, että EU:n ja Moldovan tasavallan välisen korkean tason poliittisen ja turvallisuusalan vuoropuhelun yhteydessä tehtävää työtä jatketaan, jotta ulko- ja turvallisuuspoliittista yhteistyötä voidaan tehostaa, alueen turvallisuuden ja vakauden kannalta merkityksellisiä huolenaiheita voidaan nostaa esille ja keskustella mahdollisuuksista tiiviiseen koordinointiin sekä tehokkaisiin avustus- ja tukitoimenpiteisiin; antaa Moldovan tasavallalle kiitosta siitä, että se on lisännyt koordinointia yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan (YUTP) kanssa ja siihen mukautumista; korostaa, että on tärkeää, että Moldova hyväksyy Venäjän federaatioon kohdistuvia rajoittavia toimenpiteitä YUTP:n mukaisesti;
8. korostaa neuvoston ja komission tarvetta myös jatkossa tukea Moldovan viranomaisten pyrkimyksiä ylläpitää makrotalouden vakautta, taata Moldovan tasavallan täysimääräinen energiavarmuus ja pyrkiä kohti sen riippumattomuutta Venäjästä nopeuttamalla energianlähteiden monipuolistamishankkeita, sijoituksilla uusiutuviin energialähteisiin ja parantamalla energiaverkkoyhteyksiä varmistamalla samalla, että energian hinta pysyy kohtuullisena, erityisesti heikoimmassa asemassa oleville;
9. pyytää komissiota auttamaan Moldovan hallitusta painostamaan sosiaalisen median alustoja, jotta disinformaatiota koskeviin valituksiin voidaan vastata tehokkaasti;
10. pitää myönteisenä kehityksenä Moldovan EU:hun liittymiseen kytkeytyviä uudistuksia, joissa maa on edistynyt merkittävästi, ja kannustaa Moldovan hallitusta, parlamenttia ja presidenttiä jatkamaan kunnianhimoisia demokratiaa ja oikeusvaltioperiaatetta koskevia uudistuksiaan, erityisesti oikeuslaitoksen uudistushanketta, korruption torjuntaa sekä vuoden 2014 pankkipetosskandaalin tutkintaa ja syytteiden nostamista, sekä samalla varmistamaan, että toimien laatu ja kestävyys ovat tärkeämpiä kuin niiden nopeus; muistuttaa, että on ensisijaisen tärkeää saada aikaan uskottavia tuloksia lahjontatapauksia koskevista syytetoimista ja tuomioista ennakoivan ja tehokkaan tutkinnan pohjalta; kehottaa komissiota ja EUH:ta esittämään pikaisesti lainsäädäntöehdotuksen EU:n maailmanlaajuisen ihmisoikeuspakotejärjestelmän laajentamisesta koskemaan lahjontaa rangaistavana rikoksena; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita tukemaan lujasti Moldovan valmistautumista EU-jäsenyyteen ja auttamaan ennakoiden vahvistamaan sellaista toimintaa, joka tukee Moldovaa matkalla kohti EU-jäsenyyttä;
11. korostaa maan uudistusprosessin edistämistä, jotta väestön elintaso voidaan parantaa, erityisesti muita heikommassa asemassa olevien väestöryhmien ja alueiden osalta, ja jotta voidaan tarjota maan nuoremmille sukupolville houkuttelevia elin- ja työskentelymahdollisuuksia, mikä vahvistaa yhteiskunnan häiriönsietokykyä hybridihyökkäyksiä vastaan ja yhä useampi kokee, että heidän ei ole tarpeen lähteä maasta etsimään parempia elinoloja muualta Euroopasta; nostaa esiin tarpeen luoda nuorille osallistumismahdollisuuksia, joilla tuetaan aktiivisesti Moldovan tasavallan häiriönsietokyvyn vahvistamista muun muassa kansalaiskasvatusohjelmien,

vapaaehtoistyön ja päätöksentekoprosesseihin osallistumisen avulla;

12. toistaa tukevansa Moldovan tasavallan riippumattomuutta, suvereeniutta ja alueellista koskemattomuutta sekä 5+2-neuvotteluprosessin yhteydessä toteutettavia toimia, jotta Transnistrian konfliktiin voidaan saada rauhanomainen, kokonaisvaltainen ja pysyvä poliittinen ratkaisu, jonka perustana on Moldovan tasavallan suvereeniuden ja alueellisen koskemattomuuden kunnioittaminen sen kansainvälisesti tunnustettujen rajojen sisällä ja jossa Transnistrian alueella on erityisasema; kehottaa Venäjän federaatiota vetämään sotilasjoukkonsa ja kalustonsa kokonaan pois Moldovan tasavallan Transnistrian alueelta ja varmistamaan kansainvälisessä valvonnassa kaikkien Kobasnan varikolla olevien ammusten ja kaluston välittömän evakuoinnin ja täydellisen hävittämisen;
13. kehottaa kaikkia poliittisia toimijoita myötävaikuttamaan Moldovan kansan Eurooppaan suuntautuvien pyrkimysten saavuttamiseen siten, että ne tavoittelevat yksimielisyyttä tärkeimpien ja kiireellisimpien uudistusten suhteen, osallistuvat aktiivisesti Moldovan parlamentin lainsäädäntötyöhön, jonka tarkoituksena on yhdenmukaistaa Moldovan lainsäädäntöä edelleen EU:n normien kanssa, ja ovat entistä tiiviimmin yhteydessä kansalaisyhteiskuntaan kaikista merkittävistä uudistuksista sekä maan Eurooppaan suuntautumisesta;
14. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, neuvostolle, komissiolle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille, Euroopan neuvostolle, Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestölle sekä Moldovan tasavallan presidentille, hallitukselle ja parlamentille.